

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 19 czerwca 2023

WOOS.410.264.2023.PB

**Wójt Gminy Gierałtowiec
ul. Ks. Roboty 48
44-186 Gierałtowiec**

Odpowiadając na wniosek z 1 czerwca 2023 r., znak PPG.6720.01.2023 dotyczący zaopiniowania projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Gierałtowiec, po przeanalizowaniu załączonych dokumentów, tj. projektu studium oraz prognozy oddziaływania na środowisko, działając na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1094) oraz art. 11 pkt 5 lit. i ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 977) - przedstawiam opinię dotyczącą projektu w/w studium, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z przedłożonymi materiałami podstawą sporządzenia studium jest Uchwała nr VII/60/2019 Rady Gminy Gierałtowiec z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gierałtowiec”.

Obszar opracowania obejmuje gminę Gierałtowiec w jej granicach administracyjnych. Celem sporządzenia studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Projekt wskazuje tereny: MJ – obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; MU – obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej; MU/MR – obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej; UMC – obszary centrów lokalnych; UM – obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej; U/ZU – obszary usług społecznych z zielenią urządzoną; ZR – obszary o funkcji rekreacyjnej i sportowej; UPH – obszary usługowo-produkcyjno-handlowe; PU1, PU2 – obszary produkcyjno-usługowe; PG – obszary przemysłu wydobywczego; RU – obszary usług, produkcji i przetwórstwa rolniczego; R/MR - obszary rolnicze z zabudową zagrodową, Rup – obszary rolne (rezerwy perspektywiczne dla rozwoju funkcji gospodarczych); R – obszary rolne; RE – obszary użytków rolnych w ciągach ekologicznych; ZE – obszary zieleni i wód o funkcji ekologicznej; WS – obszary wód powierzchniowych; ZL – obszary leśne, ZLd – obszary do przeznaczenia na cele gospodarki leśnej; ZC – obszary cmentarzy; ITK – obszary infrastruktury technicznej i komunalnej; KK – obszary kolejowe; KD – obszary dróg publicznych i obsługi komunikacji samochodowej.

Po przeanalizowaniu dokumentacji do projektu przedmiotowego studium informuję, że projektowane kierunki zagospodarowania przestrzennego mogą powodować powstawanie negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Obszar Gminy Gierałtowice objęty projektem studium, znajduje się poza zasięgiem wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody. Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne - korytarze spójności obszarów chronionych „Kłodnica” (kod M12) i „Ornontowicki” (kod R5). Z obszarem gminy od strony południowej graniczą obszary chronionego krajobrazu („Potok Od Solarni łącznie z dopływami”; „Potok Ornontowicki łącznie z dopływami”; „Potok z Bujakowa łącznie z dopływami”) znajdujące się na terenie gminy Ornontowice.

W studium określa się obszary węzłowe, obszary położone w ciągu korytarzy ekologicznych, a także obszary o najwyższej w skali gminy wartości przyrodniczo-krajobrazowej, w szczególności: zbiornik Wn 42/85 "Bocianie Gniazdo" z otaczającym lasem i łąkami; Las Borek; kompleks łąkowo-szuwarowy przy ujściu Potoku Chudowskiego; ostoja ptaków zbiornik Sośnica 1; ostoja ptaków Farskie; ostoja ptaków zbiornik Sośnica 2; kompleks leśno-stawowy pomiędzy Chudowem i Ornontowicami; fragment doliny Prądnicy; park leśny w Przyszowicach; fragment doliny Potoku Chudowskiego od ujścia Potoku Ornontowickiego do ulicy Gliwickiej; fragment doliny Potoku Ornontowickiego; kompleks leśny w dolinie Potoku Paniówka; kompleks leśny na północny-zachód od Chudowa w dolinie cieku Dopływ z Chudowa (rów O-3); kompleks leśny wraz z zalewiskiem Ws 54/1997 (staw "Leśny"); fragment doliny Potoku Beksza.

W prognozie oddziaływania na środowisko scharakteryzowano potencjalny negatywny wpływ projektowanych ustaleń studium na środowisko przyrodnicze. Między innymi wskazano, że wprowadzenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MJ) zawęzi korytarz ekologiczny „Ornontowicki”. Jednakże kontrargumentowano to faktem, że drożność tych korytarzy nie ulegnie istotnym zmianom, pod warunkiem zaprojektowania instalacji/zabudowy w taki sposób, aby nie stanowiła bariery dla przemieszczania się zwierząt. Ponadto uznano, iż negatywny wpływ ustaleń studium na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych jest stosunkowo niewielki.

Z drugiej strony stwierdzono, iż kierunki przeznaczenia terenu UPH (o powierzchni 30,2 ha), MU (4,2 ha) i MJ (5 ha) w Przyszowicach oraz kierunek przeznaczenia Rup (w sumie 37,8 ha) w Paniówkach może powodować zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, wpływać na funkcjonowanie korytarza spójności, utratę dużego areału gruntów rolnych oraz inne negatywne oddziaływania. Ponadto opisano, iż zachodzące procesy powstałe w wyniku wprowadzenia zapisów studium - dla roślin, zwierząt i różnorodności biologicznej będą nieodwracalne.

Dodatkowo, z analizy zapisów ustaleń projektu studium wynika, że w ramach dopuszczonych kierunków zainwestowania znajdują się również inne przeznaczenia, które wiązały się będą z wprowadzeniem zagospodarowania, w tym zabudowy, które mogłoby się wiązać z negatywnym wpływem na elementy środowiska przyrodniczego, przede wszystkim pod kątem korytarzy ekologicznych. Dotyczy to terenów oznaczonych jako:

- PU2 (OZE I) i ITK (OZE III) zlokalizowanych przy południowej granicy gminy w okolicy Potoku od Solarni i Potoku Ornontowickiego – umiejscowienie tych form zagospodarowania oraz dopuszczenie tam lokalizacji OZE może powodować zaburzenie w przebiegu korytarza ekologicznego „Ornontowicki” oraz przemieszczania się zwierząt do lasów zlokalizowanych na terenie gminy Ornontowice;

- PU1 i PU2 (OZE I) oraz ITK zlokalizowanych w Przyszowicach, przy Potoku Chudowskim (Jasienicy) również zaburzy przebieg korytarza ekologicznego „Ornontowicki”, łączącego się w tym miejscu z korytarzem ekologicznym „Kłodnica” i znacznie go zawęzi;

- RU i R/MR (OZE III) zlokalizowane nad potokiem Beksza, który stanowi lokalny korytarz ekologiczny, także może zaburzyć jego przebieg i przemieszczanie się zwierząt na terenie gmin Ornontowice i Knurów.

W jednostce ITK dopuszcza się zagospodarowanie w postaci: terenów odprowadzania i oczyszczania ścieków, terenów wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, w tym instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW, tereny zaopatrywania w energię elektryczną, ciepłą, gaz oraz tereny infrastruktury komunalnej, a także tereny gospodarki odpadami, tereny baz, składów, tereny usług transportu i inne przeznaczenia wynikające z ustaleń ogólnych. Natomiast w jednostce PU 1 i PU2 – obszary produkcyjno-usługowe – dopuszcza się zagospodarowanie w postaci: terenów produkcji, usług produkcyjnych, usług w budynkach biurowych, handlu hurtowego, usług, produkcji i przetwórstwa rolniczego, wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, w tym instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW, usług transportu, logistyki, magazynowania, tereny składów, tereny parkingów, garaży; tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu, stacji paliw (z dopuszczeniem zaplecza usługowo-handlowego), działalność związana z odzyskiem odpadów; inne przeznaczenia wynikające z ustaleń ogólnych.

Zagospodarowanie w jednostce RU wiąże się z przeznaczeniem na tereny usług, produkcji i przetwórstwa rolniczego, tereny gospodarstw rolnych i ogrodniczych wraz z zabudową służącą produkcji rolniczej, tereny przetwórstwa biomasy oraz nie wyklucza się przeznaczenia terenu na cele: usług produkcyjnych, tereny wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, w tym instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW; tereny usług transportu; tereny handlu hurtowego; tereny magazynowania i inne wynikające z ustaleń ogólnych. Natomiast zagospodarowanie R/MR to przeznaczenie terenu na obszary rolnicze z zabudową zagrodową, z przeznaczeniem terenu na tereny upraw polowych, w tym wieloletnich, tereny produkcji sadowniczej i ogrodniczej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych istniejących w obrębie obszaru R/MR, tereny innej zabudowy rolniczej. Dla tej formy zagospodarowania nie wyklucza się również przeznaczenia na tereny stawów hodowlanych, tereny przetwórstwa produktów rolnych, usług i produkcji na rzecz rolnictwa, tereny turystyki i rekreacji i inne wynikające z ustaleń ogólnych.

W przypadku obszarów, w których może być dopuszczone rozmieszczenie urządzeń o mocy powyżej 500 kW wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, to w przypadku OZE I – jest to dopuszczenie lokalizacji urządzeń i instalacji zarówno prosumenckich, jak wytwarzające energię wyłącznie na potrzeby odbiorców zewnętrznych, z wykorzystaniem wszystkich odnawialnych źródeł energii oprócz biogazu i wiatru. Zaś w przypadku OZE III - mogą być lokalizowane wyłącznie urządzenia wytwarzające energię na potrzeby odbiorców zewnętrznych, wykorzystujące energię słoneczną.

Ponadto zagrożeniem dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych może być dopuszczenie lokalizowania farm fotowoltaicznych w przebiegu korytarzy. Poza ww. przypadkami, gdzie dopuszczona lokalizacja OZE pokrywała się również z innymi formami zagospodarowania, należy zwrócić uwagę, że lokalizacja OZE III – w praktyce farm fotowoltaicznych, na terenie oznaczonym jako RE bezpośrednio przy rzece Kłodnicy, znajduje się w całości w korytarzu

ekologicznym „Kłodnica”, co również może mieć negatywny wpływ na drożność tego korytarza. W prognozie, również wspomniano, iż dopuszczenie na obszarze „RE” (obszary rolne w ciągach ekologicznych) lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW (farmy fotowoltaicznej) będzie skutkowało negatywnym wpływem na funkcjonowanie korytarza ekologicznego „Kłodnica”. Co prawda w prognozie jednocześnie wskazano, iż jest to rozwiązanie tymczasowe, a w treści projektu studium zawarto warunek zachowania możliwości docelowego przyrodniczego lub rolniczego zagospodarowania terenu, jednakże zdaniem tut. Organu zabudowa i grodzenie terenu, nawet tymczasowo – ograniczy jednak przepustowość tego korytarza ekologicznego. W związku z powyższym należałoby rozważyć możliwość (co najmniej) odsunięcia tej zabudowy (OZE III) od brzegu rzeki.

Analogicznie lokalizacja OZE III na obszarach rolnych (R) położonych bezpośrednio nad potokiem Beksza również może negatywnie wpłynąć na drożność lokalnego korytarza ekologicznego oraz ograniczyć przemieszczanie się zwierząt po terenach otwartych pomiędzy obszarami leśnymi na terenie gminy i wzdłuż rzek. W związku z powyższym należałoby rozważyć, także możliwość odsunięcia tej zabudowy (OZE III) od brzegu rzeki lub częściowej rezygnacji z tej formy zagospodarowania.

Zdaniem tutejszego Organu, w prognozie oddziaływania na środowisko należy szczegółowo przeanalizować czy i w jaki sposób wprowadzone kierunki zainwestowania pozwolą na utrzymanie walorów przyrodniczych ww. obszarów wraz z zaproponowaniem adekwatnych rozwiązań minimalizujących ewentualne negatywne oddziaływania (z uwzględnieniem - ich w ustaleniach projektu studium). Zasadnym jest poważne rozważenie możliwości rezygnacji z wprowadzenia w studium funkcji i przeznaczeń terenów, które mogą negatywnie wpływać na elementy środowiska przyrodniczego.

Nadmieniam również, iż z uwagi na położenie w granicach gminy fragmentu węzła autostradowego Sośnica oraz zaplanowania w jego pobliżu zagospodarowania UPH (obszarów usługowo-produkcyjno-handlowych), dopuszczającego też lokalizację OZE I, konieczne jest ustalenie czy w rejonie węzła Sośnica znajdują się zinwentaryzowane przejścia dla zwierząt. W prognozie ocenia się, że zawężenie w tym miejscu korytarza nie pogorszy znacząco jego drożności, gdyż są to tereny położone peryferyjnie w stosunku do jego osi, którą stanowi koryto Kłodnicy, w części położone w sąsiedztwie autostrady A1, która mocno ogranicza drożność korytarza w tym rejonie. Jednakże zdaniem tutejszego Organu, jako iż obszar przedmiotowego węzła mieści się w przebiegu korytarza ekologicznego „Kłodnica”, zastosowanie tak szerokiej zabudowy może ograniczyć, bądź zablokować dostępność ewentualnych przejść w obrębie korytarza ekologicznego, co również spowoduje jego zawężenie na terenie gminy Gierałtowiec jedynie do rzeki Kłodnicy i zbiornika Sośnica 2. Ponadto przebieg korytarza ekologicznego może być także zawężony również poprzez zaplanowane zagospodarowanie PU2 i ITK – za linią kolejową, przy zbiorniku Sośnica 1. W przypadku zdiagnozowania negatywnych oddziaływań zaproponować należy stosowne rozwiązania minimalizujące, w tym możliwość rezygnacji z przeznaczeń terenów, które skutkowałyby będą znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze.

Zatem, zdaniem tutejszego Organu - przedmiotowa dokumentacja wymaga:

- przedstawienia analizy i oceny wpływu planowanych kierunków zagospodarowania na środowisko przyrodnicze gminy w tym na korytarze spójności obszarów chronionych oraz lokalne korytarze ekologiczne na terenie gminy Gierałtowiec;

- określenia wpływu na korytarze ekologiczne projektowanej zabudowy w pobliżu węzła autostradowego Sośnica (z uwzględnieniem danych dotyczących istnienia infrastruktury umożliwiającej migrację zwierząt w okolicy autostrad A4 i A1 korytarzem spójności obszarów chronionych „Kłodnica”).

Na koniec informuję, iż zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - organ opracowujący projekt dokumentu, bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Natomiast, po przyjęciu danego dokumentu, zgodnie z art. 55 ust. 4 ww. ustawy, przekazuje przyjęty dokument wraz z podsumowaniem organom opiniującym. Zawartość pisemnego podsumowania określa art. 55 ust. 3 przedmiotowej ustawy. W podsumowaniu organ informuje m.in. w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione m.in. opinie właściwych organów.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk- Sawicka
/podpisano elektronicznie/